

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ อุปสรรคในการดำเนินชีวิต ตลอดจนความคาดหวังในอนาคต ของผู้พิการทางสายตา เพื่อวิเคราะห์ความทุกข์ยากของชีวิต และเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการทางสายตา โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้พิการทางสายตา 8 ราย ในชุมชนแห่งหนึ่ง รวมทั้งการสัมภาษณ์สมาชิกในชุมชนเพื่อความชัดเจนของข้อมูลยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

คนพิการทางสายตาที่ศึกษาจำนวน 8 กรณีศึกษา ประกอบด้วย ชาย 3 คน หญิง 5 คน อยู่ในช่วงอายุ 49-52 ปี ทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาจากครอบครัวยากจนในชนบท ประกอบอาชีพทางการเกษตรและรับจ้างทั่วไป เป็นครอบครัวใหญ่ มีลูกหลายคน ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะไม่มีโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนที่สอนเด็กปกติไม่ยอมให้เด็กพิการทางสายตาเรียนหนังสือร่วมกับเด็กสายตาปกติ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้ว มีเพียง 1 ราย ที่ยังมีสถานภาพโสด แต่ทุกรายมีภาระที่จะต้องรับผิดชอบครอบครัว ค่าเลี้ยงดูบุตรที่ต้องเรียนหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัดกับปู่ย่าตายาย และค่าเช่าบ้าน นอกจากนี้พวกเขายังมีค่านิยมในการซื้อสินค้าเงินผ่อนที่มีราคาสูงและใช้ประโยชน์กับตนเองได้น้อย เช่น การใช้โทรศัพท์ที่มีขนาดใหญ่มาก (21 นิ้ว) ทั้งที่มองไม่เห็น

กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในชุมชนบนตึก สภาพของตึกดังกล่าวเป็นอาคารต่อเติมที่แบ่งพื้นที่ให้เช่าเป็นห้องเล็กๆ ไม่มีอากาศถ่ายเท ขาดแสงสว่าง มีสภาพอับชื้น ไม่ถูกสุขอนามัย มีผู้พิการทางสายตามาเช่าอยู่รวมกันเพื่อประกอบอาชีพร้องเพลง ชายลือตเตอร์ ไม่ต่ำกว่า 50 ครอบครัว ค่าเช่าเดือนละประมาณ 1,200-1,500 บาท รวมค่าน้ำค่าไฟ การประกอบอาชีพร้องเพลง ชายลือตเตอร์ จะต้องไปตามร้านอาหารหรือตามคาเฟ่ทั่วกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยไม่รู้ว่าในแต่ละวันตนเองจะไปร้องเพลงที่ไหนบ้าง ไม่สามารถกำหนดเองได้ว่าจะไปไหนจะต้องแล้วแต่"คนจูง"หรือคนนำทาง โดยส่วนใหญ่จะทำงานหลายรอบ เช่น ตื่น 05.00 น.ไปร้องเพลงตามตลาดหรือสถานที่ที่มีคนสัญจรพลุกพล่าน เวลาสายๆกลับที่พักหลับนอน และลุกขึ้นมาในตอนเย็นจึงเริ่มออกทำงานอีกครั้งจนกระทั่งประมาณ 03.00 น จึงกลับเข้าที่พักอีกครั้ง

ปัญหาอุปสรรคของผู้พิการทางสายตา ส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ขาดความมั่นคง มีรายได้ไม่แน่นอน และต้องแบ่งรายได้ในแต่ละวันออกเป็นหลายส่วนเพื่อเป็นค่าจ้างสำหรับผู้ให้นำพาไปประกอบอาชีพ และบางครั้งต้องแบ่งส่วนแบ่งให้แก่เจ้าของร้านอาหาร คนพิการทางสายตาที่ประกอบร้องเพลงขอทานตามถนนกั้ถูกเจ้าหน้าที่ของกรมประมงสงเคราะห์จับพวกเขาเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ พวกเขาต้องการมีชีวิตอย่างอิสระและพึ่งพาตนเอง

การให้ความหมายและคุณค่าต่อชีวิต ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชีวิตของคนพิการทางสายตามีทางเลือกน้อยในการดำรงชีวิต ต้องดิ้นรนทำมาหากินไปวันๆ เพื่อความอยู่รอด ส่วนใหญ่จึงไม่ได้วางแผนในชีวิต

และมีความเห็นว่า ความพิการทางสายตาเป็นสาเหตุของความยากลำบากในชีวิตของเขา อีกทั้งความยากจนของครอบครัวเดิมทำให้พวกเขาขาดการศึกษาและเข้าไม่ถึงระบบบริการของรัฐ

กรณีศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับกลไกรัฐในชุมชนท้องถิ่นที่พักอาศัยปัจจุบัน เนื่องจากเป็นบุคคลย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในชุมชนเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนนอนหลับเท่านั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนหรือกลไกระดับท้องถิ่น

การวิเคราะห์วงจรความทุกข์ยาก พบว่า มีความทุกข์ทางกายคือ พิการทางสายตา ไม่สามารถไปไหนมาไหนได้สะดวก ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความทุกข์ทางใจคือ รู้สึกวิตกกังวล ไม่อยากที่จะเป็นภาระกับครอบครัว รู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า ความทุกข์ทางสังคม เนื่องจากคนในสังคมไม่ตระหนักในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ขาดความเท่าเทียมในด้านต่าง ๆ

ABSTRACT

This research on lives of disable in the city: people with sight disabilities in Bangkok is aimed study their ways their way of living, occupation, life obstacles and expectations for analyzing their poor and suggesting guidelines on provision of then welfare. This research is qualitative and data were collected by in-depth interviews with 8 people with sight disabilities in a community and with some communal people for more clearness data.

The research shows that 3 of them are men and 5 of them are women, being 49-52 year old. All of them have their domiciles in other provinces, most of which are in the north-eastern part. They come from big and poor families working as agriculturists and general employees. Most of them are uneducated because there is no blind school and general schools do not allow children with sight disabilities to study with those having normal sight.

Most of them are married and only one of them is single all of them have to be responsible for their families, daily expenses, house rent and expenses for their studying children, most of whom live with their grandparent in their domiciles. They also prefer expensive and useless goods bought on hire purchase, such as a very big (21") Television, etc.

Residence : All of them live in a community on a building being added to and divided into small rooms without ventilation, light and proper sanitation. More than 50 families of people with sight disabilities live there together by paying monthly rent for 1,200-1,500 bath including tap water and electricity costs. They earn their living by singing and selling lottery tickets. Going round singing at food or coffee shop in Bangkok and outskirts as determined by their "leaders" or guides ,they often work many times by getting up at 05.00 a.m. for singing in markets or public places before later returning to sleep and getting up in the evening for working again until 03.00 a.m. when they return to sleep again, for example.

Most their problems and difficulties: Their occupation and income is unsteady, and their daily income must be divided for their leaders and sometimes for the food-shop owners. those singing on the roads are afraid of being sent by welfare worker of the Public Welfare Department to welfare homes because they want to live freely and independently.

Meaning and value of their lives: Most of them think that they have choices of living. They have to struggle for survival, so they have no life planning and think that their sight disabilities cause their poor live. Now because they move there only for sleeping. They also have no relation with communal people.

Analysis of their poor lives: They are physically unhappy due to their sight disabilities because they cannot easily go anywhere but they have to rely on others. They are mentally unhappy because they feel anxious to become burdens to their families and feel inferior. They are socially unhappy because the society do not realize human dignity and they lack equality in many ways.

Guidelines on provision of their welfare

1. To promote their occupation for their self-reliance.
2. To set up suitable criteria of loan for their working funds
3. To provide their travel facilities.
4. To publicize their value and equal dignity